

Elio Guerriero

Služobník Boha a ľudstva

Spolok svätého Vojtecha, Trnava 2020

Tento rok si 7. decembra pripomínáme 55. výročie ukončenia Druhého vatikánskeho koncilu. Prelomový okamih v moderných dejinách Katolíckej cirkvi, priniesol jej rozsiahlu reformu. Konciloví otcovia, sa stotožnili s *aggiornamentom* pápeža Jána XXIII., ktorý volal po väčšej otvorenosti Cirkvi voči modrenému svetu a v koncilových dokumentoch ponúkli plán jej obnovy. Okrem kardinálov a biskupov, boli naň prizvaní aj odborníci z oblasti teológie, ktorí často výrazne ovplyvnili rozhodovanie koncilových otcov. V sprievode kolínskeho arcibiskupa, kardinála Jozefa Fringsa, prišiel do Ríma aj mladý nemecký teológ Jozef Ratzinger, neskorší pápež Benedikt XVI. Práve on, patrí medzi brilantných teológov, ktorých pečať môžeme nájsť v koncilových dokumentoch. Dostalo sa mu však aj tej milosti, že ako mníchovský arcibiskup, neskôr prefekt Kongregácie pre náuku viery a nakoniec aj ako pápež, mohol ich učenie vnášať do života Cirkvi.

Keď sa Elio Guerriero, taliansky teológ a spisovateľ, rozhodol spracovať životopis emeritného pápeža, vybral si za červenú niť celého diela práve jeho precízne teologické myslenie. Rozsiahle dielo, ktoré sa začína predslovom Svätého Otca Františka a končí rozhovorom autora s emeritným pápežom, na viac ako 550-tich stranách prináša nielen jeho životopisné údaje, ale venuje sa najmä jeho teológii a Cirkvi na prelome tisícročí.

Detstvo a mladosť Jozef Ratzingera opísané v knihe podávajú skutočný obraz o živote mnohých nemeckých rodín v ťažkom medzivojnovom období, zvlášť počas rokov 1933 až 1945, kedy sa v Nemecku udomácnil nacizmus a Adolf Hitler začal písať neslávne dejiny takzvanej Tretej ríše. Aj keď druhá svetová vojna prerušila jeho teologické štúdiá, choroba ho uchránila pred prísnyimi vojenskými povinnosťami. Skúsenosť vojny a ľudského utrpenia urýchlila jeho dospievanie, no nezobrala mu túžbu po poznaní a vedomostiach.

Po kňazskej vysviacke v roku 1951 pokračuje v teologických štúdiách. Neskôr ako profesor fundamentálnej a dogmatickej teológie prednáša na viacerých univerzitách v Nemecku. Jeho teologický názor na zvolaný Druhý vatikánsky koncil oslovil kardinála Jozefa Fringsa natoľko, že viaceré príspevky, s ktorými vystúpil na koncilových zasadnutiach, pochádzali viac či menej z pera bavorského teológa. Elio Guerriero, teológ, ktorý je odborníkom na Druhý vatikánsky si to v životopise patrične všíma a venuje veľkú pozornosť teologickému mysleniu budúceho pápeža a jeho vplyvu na konečné znenia dokumentov koncilu.

Ďalšou epizódou v živote Jozefa Ratzingera je jeho menovanie za mníchovského arcibiskupa a jeho prekvapujúce vymenovanie za kardinála vo veku 50 rokov. Hoci je obdobie jeho biskupskej služby v Mníchovskej arcidiecéze je veľmi krátke, predsa bol jej starostlivým otcom a nikdy na ňu nezabudol.

Obdobie od nástupu do funkcie prefekta Kongregácie pre náuky viery až po zvolenie za pápeža, je v knihe detailne spracované vo viacerých rovinách. Autor sa venuje jeho osobnému prežívaniu nových skutočností, ale zároveň dbá o to, aby bolo jasne vysvetlené jeho teologické myslenie, zvlášť v rozličných, aj neľahkých úlohách spojených s jeho úradom. Otvorene hovorí o tom, čo Cirkev v tomto období prežívala. Opisuje radosti Cirkvi z vydarených diel, ako bol nový *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, úsilie o jednotu Cirkvi či medzináboženský dialóg. Ale nevyhýba sa ani spomienkam na ťažké chvíle v súvislosti so schizmou lefébristov, nesprávne pochopenou teológiou oslobodenia, pedofilnými škandálmi či možnosťou svätenia žien. Vzťah Jozefa Ratzingera a pápeža Jána Pavla II. autor označuje ako „spoločenstvo zmýšľania a konania, ktoré je poznačené vzájomným porozumením v nepretržitej spolupráci a ničím

nenarušenej blízkosti.“ Spájal ich spoločný stredoeurópsky pôvod, tragédia druhej svetovej vojny, rovnaké zaniehanie za Krista a vzájomná láska.

„Vrúčne som prosil, aby som bol ušetrený od tejto skúšky“, povedal Jozef Ratzinger krátko po svojom zvolení za 265. nástupcu svätého Petra. Aj keď si bol vedomý, že musí prijať Božiu vôľu, rovnako si uvedomoval ťarchu zvereneho úradu, najmä pre svoj pokročilý vek. Napriek tomu viedol loďku Cirkvi precízne a starostlivo počas celých osem rokov svojho pontifikátu. Z lásky k Ježišovi a Cirkvi a vedomý si svojho veku i fyzickej slabosti sa ako prvý pápež od roku 1294 dobrovoľne vzdal pontifikátu. Autor knihy opisuje radostné okamihy, ktoré mu počas pontifikátu zaiste dodávali sily: celosvetové stretnutia mládeže, otvorenie Nádvorcia hľadajúcich, zriadenie vikariátu pre anglikánov, ktorí sa túžili vrátiť do Katolíckej cirkvi, zriadenie Pápežskej rady pre novú evanjelizáciu, dokončenie veľkého diela o živote Ježiša Krista, jeho encykliky a ďalšie diela. No pripomína aj okamihy zármutku, ktoré mu spôsobovali najmä mnohé škandály Cirkvi. Kniha sa im nevyhýba a jasne pomenúva problémy aj konkrétne osoby, ktoré ich spôsobili.

Hoci kniha svojím rozsahom môže čitateľa odradiť, ten, kto chce zažiť dobu, v ktorej žil Jozef Ratzinger, kto sa chce započúvať do jeho teológie a pritom obdivovať dejiny Katolíckej cirkvi, Druhého vatikánskeho koncilu, kto chce spoznať ďalších významných teológov 20. storočia a možno aj dozvedieť sa čo to „zo zákulisia“ vatikánskych úradov, ju určite dočíta až do konca.

Miroslav Šidlo